

**คุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล
กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1**

**LEADER TRAITS AND PARTICIPATIVE MANAGEMENT OF MUNICIPAL SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER LOCAL EDUCATIONAL GROUP 1**

นัยนา นิลพันธุ์¹

สำเริง อ่อนสัมพันธุ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยใช้สถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 จำนวน 38 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้บริหาร จำนวน 4 คน พนักงานครูจำนวน 4 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำตามแนวคิดของ ลูเนนเบิร์ก กับ ออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) และการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ สวอนเบิร์ก (Swansburg) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. คุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were to find 1) the leader traits of municipal school administrators under local educational group 1. 2) the participative management of municipal school administrators under local educational group 1. and 3) the relationship between leader traits and the participative management of municipal school administrators under local educational group 1. The sample used in this research were 38 municipal schools under local educational group 1. The respondents consisted of school administrators, school board committees and teachers, with the total of 380. The research instrument used was a questionnaire concerning leader traits based on Lunenburg and Onstein concept , and participative management based on Swansburg concept. The statistical used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product – moment correlation coefficient.

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The findings of the research were as follow;

1. The leader traits of municipal school administrators under local educational group 1. as a whole and each aspect, were found at a high level.
2. The participative management of municipal school administrators under local educational group 1. as a whole and each aspect, were found at a high level.
3. There was a relationship between the leader traits and the participative management of municipal school administrators under local educational group 1 at .01 level of statistical significance.

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นผู้นำ และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมีอาชีพ หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะความเป็นผู้นำที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมแล้ว โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็จะสูงขึ้น จากผลการวิจัยสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในประเด็นปัญหาอุปสรรค ที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีการกระจายอำนาจการบริหาร ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารสำนักงานจะยกประเด็น ปัญหาด้านปัจจัย ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่าย ในการบริหารสถานศึกษา อัตราค่าจ้างพนักงานครูไม่เพียงพอ กับจำนวนนักเรียนในรายวิชาที่สำคัญ คือ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ กับ การปฏิบัติงานสอนของครู โดยไม่คำนึงถึงประเด็นปัญหา กระบวนการ (คือการบริหารและการจัดการเรียนการสอน) และปัญหาผลผลิต จึงมักจะปกป้องตนเองเป็นหลัก ในการ สนทนากับผู้ที่ไม่ใช่ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร วิทยาลัยจำนวนไม่น้อยหรืออาจจะเป็นส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่นอกโรงเรียนเป็นปกติ และความสนใจด้านวิชาการมีน้อยกว่า ด้านอื่นๆ กอปรทั้งมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ของ ผู้บริหารมากพอสมควรซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติงานขาดแรงจูงใจ และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนไม่น้อยที่ยังขาดคุณลักษณะของ ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพอย่างมาก ดังจะเห็นได้จาก การ วิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนมากมาย ผู้บริหารโรงเรียนตาม ลักษณะดังกล่าวย่อมกระทบกระเทือนต่อการบริหารและ การจัดการศึกษาของโรงเรียน การปฏิรูปการศึกษาก็คงจะ ประสบความสำเร็จยาก และจากบทสัมภาษณ์นายโสภณ นาคศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบปัญหาด้านผู้บริหาร คือ ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังขาดแรงจูงใจ ในการแสวงหาโอกาส

ที่สร้างความท้าทาย ทำงานขาดความกล้าเสี่ยง คิดในกรอบ ทำงานตามกรอบ ไม่เร่งเร้าที่จะพัฒนางานให้เกิดผลโดยจริง จัง ขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการทำงานในองค์กร มักจะบริหารงานแบบเดิมๆ ผลก็จะออกมาแบบเดิมๆ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาในการปฏิบัติงานในภาพรวมของบุคลากรใน องค์กรยังไม่มีการทำงานอย่างจริงจัง เนื่องจากการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารเองไม่ได้เข้ามาคลุกคลีในการทำงานร่วมกับผู้ได้ บังคับบัญชา ได้แต่เป็นผู้สั่งการให้ผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้ปฏิบัติ และการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาที่เป็นไปตามหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น ขาดการตัดสินใจ ในการพัฒนางานด้วยตนเอง การบริหารงานขาดการมีส่วนร่วม อย่างแท้จริงจากภาคส่วนต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้อง กับปัญหาการบริหารงานของเทศบาลเมืองปทุมธานีและเทศบาล นครสมุทรสาครมีการบริหาร โดยการกระจายอำนาจที่มี รูปแบบเป็นทางการ แต่ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังมีการกำหนดเป้าหมาย และวิธีการดำเนินการ ที่ไม่ชัดเจน เป้าหมายส่วนใหญ่จะมาจากตัวผู้บริหารเอง หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย แล้ว นำเสนอ คณะครู ผู้ปกครอง ให้ความเห็นชอบ ส่วนใหญ่ ไม่มีการแสดงความคิดเห็นในสภาพปัญหาของสถานศึกษา และกำหนดเป้าหมาย วิธีการ เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะ ผู้นำและการบริหารแบบมีส่วนร่วมเนื่องจากในความสำเร็จ ขององค์กรหรือสถานศึกษาในทุกๆ แห่งจะเกิดประสิทธิภาพ ได้ นั้นจำเป็นต้องมีการบริหารที่ดี มีการร่วมมือกันระหว่าง ผู้ที่มีส่วนได้เสียจากการบริหารองค์กร เปิดโอกาสให้ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และในการบริหาร ก็จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร อย่างมาก จึงจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1
2. เพื่อทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

เป็นการศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร ด้านการวางแผนจากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แหล่งค้นคว้าต่างๆ ขอคำแนะนำและความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างวิจัยจากคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เสนอโครงร่างวิจัยต่อภาควิชาการบริหารการศึกษา และขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย

จัดสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ มาสร้างเป็นแบบสอบถามคุณลักษณะผู้นำ ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กกับออนสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ส่วนแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาล ตามแนวคิดของสวอนเบอร์เกอร์ (Swansburg) นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยวิธีการหาความตรงและความเชื่อมั่นแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

เป็นขั้นตอนการเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อพิจารณาขออนุมัติจบการศึกษา

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่สถานศึกษา

สังกัดเทศบาลที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 43 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีและมีความเชื่อถือได้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มประชากรจำนวน 43 โรงเรียน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) สุ่มตัวอย่างโรงเรียนจำนวน 38 โรงเรียน กำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้บริหาร จำนวน 4 คน พนักงานครูจำนวน 4 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 380 คน

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรต้นเป็นตัวแปรคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร

2.1 บุคลิกเปิดเผย (surgency) คือ บุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ดี ชอบเข้าสังคม มีอุดมการณ์มุ่งมั่นในความคิดเห็นของตน ชอบเข้ากลุ่ม เปี่ยมด้วยพลัง กระตือรือร้น นักปฏิบัติ อารมณ์ดี รู้สึกลึกเกี่ยวกับตัวเองและมองโลกในแง่ดี ชอบความตื่นเต้น ช่างพูด แสดงตัว ดึงดูดความสนใจ

2.2 ประนีประนอม (agreeableness) คือ บุคคลที่มักจะเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความสามารถในการประสานงานที่ดี มีความอดทน เป็นมิตรกับผู้อื่น เป็นบุคคลที่อบอุ่น เชื่อถือไว้วางใจได้ เป็นที่รักของผู้อื่น

2.3 มั่นคงทางอารมณ์ (emotion stability) คือ ความสามารถของบุคคลในการรองรับแรงกดดัน คุณลักษณะที่สำคัญคือ มีความสุขุม สงบ และมั่นคง มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2.4 มีสติ (conscientiousness) คือ บุคคลที่มีความรอบคอบ ระมัดระวัง เคร่งครัด ตระหนักถึงศีลธรรม

มุ่งความสำเร็จมีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย มีความรับผิดชอบพึงพาได้ มีความสามารถในการวางแผน ทำงานหนักอย่างสม่ำเสมอ

2.5 สนใจสิ่งแปลกใหม่ (intellectance) คือ บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีการศึกษา เป็นคนช่างคิด ช่างฝัน สนใจใฝ่รู้ ตื่นตัวต่อการใฝ่หาประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ ชอบการพัฒนาและยอมรับประสบการณ์ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ มักคิดในสิ่งใหม่ๆ ชอบเสี่ยง

3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

3.1 การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and objectives) หมายถึง การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงาน รวมถึงการร่วมกันปรับปรุงพัฒนา เป้าหมายขององค์กร ย่อมจะเกิดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพราะทุกคนมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกัน มีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน สามารถเกิดขึ้นได้บ่อยและเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล โดยการประชุมปรึกษา สร้างความชัดเจนทำให้มีความเห็นสอดคล้องกันสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ร่วมงาน

3.2 ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) หมายถึง การที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือผู้ร่วมงาน ต้องการความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือและฝึกอบรมแก่ผู้ร่วมงาน และผู้ร่วมงานต้องมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับผู้บริหารประสบการณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ร่วมงาน จะทำให้ผู้ร่วมงานมีความขยันหมั่นเพียร อุตสาหะ ผลผลิตในการทำงานมีมากขึ้น จะเป็นได้ว่า ภายใต้การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันโดยไม่ทำให้เกิดโทษ

3.3 การไว้วางใจกัน (Trust) หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน โดยการมอบอำนาจการตัดสินใจเท่าที่สามารถจะทำได้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่ให้อำนาจและให้ความไว้วางใจแก่ผู้ร่วมงาน จะแสดงให้เห็นถึงความสามารถและข้อบกพร่องของผู้ร่วมงาน

3.4 ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) หมายถึง ภาวะที่เป็นความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีอำนาจหน้าที่และความสามารถในการรายงานสำหรับงานของแต่ละบุคคล ผู้ร่วมงานต้องการความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ในการ

ตัดสินใจในงานของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีความทุ่มเทและเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เต็มความรับผิดชอบ ที่ตนได้รับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิ การศึกษาคำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์ก กับออนสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะผู้นำ 5 ด้านดังนี้คือ 1) บุคลิกเปิดเผย (Extroversion) 2) ประนีประนอม (Agreeableness) 3) ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotion Stability) 4) มีสติ (Conscientiousness) 5) สนใจสิ่งแปลกใหม่หรืออนุรักษนิยม (Intellectance)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (Y_{tot}) ตามแนวคิดของสวอนเบิร์ก (Swansburg) ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาประกอบด้วย 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and objectives) 2) ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) 3) การไว้วางใจกัน (Trust) 4) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy)

แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของไลเคิร์ท (Likert's five rating scale) มีความหมายและค่าน้ำหนักดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำและการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำและการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำและการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำและการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำและการบริหาร

แบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามที่อ้างอิง แล้วนำผลการศึกษามาสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

2. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งค่า IOC ของแบบสอบถามมีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อ

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียน สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี จำนวน 3 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 10 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน

4. นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามกลับมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธี ของครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำบันทึกถึงบัณฑิตวิทยาลัยผ่านภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนมาด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล นำมาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส

2. ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามแต่ละฉบับ

3. จัดทำตารางแจกแจงคะแนน (tally sheet) เพื่อกรอกคะแนนให้สอดคล้องกัน เขียนแผนการวิเคราะห์ข้อมูลและระเบียบวิธีการทางสถิติที่ใช้

4. นำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยหามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวความคิดของเบสท์

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 380 คน เป็นเพศชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.26 เป็นเพศหญิง จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 57.74 มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.79 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 28.16 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 และอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.79 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี 202 คน คิดเป็นร้อยละ 53.16 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 178 คน คิดเป็นร้อยละ 46.84 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตำแหน่งรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้บริหารจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 พนักงานครูจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 5 ปี

จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.53 ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 6 - 10 ปีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.84 ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11 - 15 ปีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 ประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไปจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 27.37

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ สนใจในสิ่งแปลกใหม่ มีสติ มีความประนีประนอม บุคลิกเปิดเผย และมั่นคงทางอารมณ์ ตามลำดับ นำเสนอตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล
กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวม

(n = 38)

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. บุคลิกเปิดเผย (X_1)	3.77	0.76	มาก
2. มีความประนีประนอม (X_2)	3.80	0.92	มาก
3. มั่นคงทางอารมณ์ (X_3)	3.71	0.91	มาก
4. มีสติ (X_4)	3.93	0.75	มาก
5. สนใจในสิ่งแปลกใหม่ (X_5)	4.01	0.80	มาก
รวม (X_{tot})	3.84	0.72	มาก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนรวมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ย

จากมากไปน้อยดังนี้ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความยึดมั่นผูกพัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และการไว้วางใจกัน ตามลำดับ นำเสนอตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนรวมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล
กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวม

(n = 38)

การบริหารแบบมีส่วนรวมของผู้บริหาร	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Y_1)	4.27	0.58	มาก
2. ความยึดมั่นผูกพัน (Y_2)	4.25	0.61	มาก
3. การไว้วางใจกัน (Y_3)	4.01	0.80	มาก
4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Y_4)	4.11	0.73	มาก
รวม (Y_{tot})	4.16	0.53	มาก

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนรวมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพ

รวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน นำเสนอตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล
 กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 380)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X _{tot}
Y ₁	0.282**	0.273**	0.285**	0.255**	0.244**	0.305**
Y ₂	0.364**	0.355**	0.344**	0.293**	0.329**	0.385**
Y ₃	0.616**	0.799**	0.780**	0.628**	0.866**	0.775**
Y ₄	0.618**	0.753**	0.741**	0.625**	0.805**	0.734**
Y _{tot}	0.626**	0.736**	0.725**	0.605**	0.747**	0.810**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้บริหารทุกคน ถ้าผู้บริหารทำตนเป็นผู้นำที่ดี ผู้บริหารนั้นย่อมมีภาพลักษณ์ที่ดีตามไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารที่มีสติ รอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ประมาท เคร่งครัด ตระหนักถึงศีลธรรม มุ่งความสำเร็จ มีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการวางแผน มีความคิดสร้างสรรค์ สนใจใฝ่รู้ ตื่นตัวต่อการฝ่าฟันประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ ชอบการพัฒนาและยอมรับประสบการณ์ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องมีความพร้อมด้านข้อมูล เพื่อจะได้นำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน เป็นมิตรชอบเข้าสังคม อารมณ์ดี มีความประนีประนอมเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความสามารถในการประสานงานที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถรองรับแรงกดดันที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสวรรค์ โหมยจินดา ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ปิ่นวงษ์งาม พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 2 ใน

ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารงานในโรงเรียน ผู้บริการต้องมีความรู้ความสามารถ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และความรู้เกี่ยวกับอาชีพการบริหารการศึกษา

2. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการบริหารโดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลักก่อให้เกิดการพัฒนาแนวคิดสร้างสรรค์ และวัฒนธรรมอันดีงาม อันจะนำไปสู่การบริหารที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย ทั้งนี้แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานส่วนหนึ่งอาจมาจากการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิดา นิลมณี ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาฤณี เหมือนโพธิ์ทอง ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณลักษณะผู้นำสามารถแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำ และยังส่งผลไปถึงความสามารถในการครองใจคนหรือความสามารถในการสร้างความประทับใจและการผูกมิตรด้วย ทั้งนี้เพราะคุณลักษณะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการโน้มน้าวใจผู้อื่นให้เกิดความนิยมชมชอบ มีความชื่นชมศรัทธารักใคร่นับถือได้ คุณลักษณะของผู้บริหารจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของผู้บริหารที่ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ส่วนการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นลักษณะการบริหารที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนมีสิทธิในการเสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจและมีผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น ซึ่งถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะในด้านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มักจะคิดในสิ่งใหม่ๆ และชอบการพัฒนาและยอมรับประสบการณ์ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ มักจะเปิดโอกาส และชอบที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ และนอกจากคุณลักษณะดังกล่าวแล้ว คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านมีความประนีประนอม เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์สามารถรองรับแรงกดดันด้านอารมณ์ได้ดี ไม่โมโหง่าย เป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพราะจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชารู้สึกเต็มใจทำงาน มีความเป็นกันเอง และมีความรู้สึกรักว่าผู้บริหารให้ความไว้วางใจ ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความรับผิดชอบ และกล้าตัดสินใจ ก่อให้เกิดความรักในงานของตนเอง ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงทำให้คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทำให้ทราบว่าคุณลักษณะผู้นำที่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษาจะนำไปสู่การบริหารที่มีประสิทธิภาพ คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้บริหารทุกคน ถ้าผู้บริหารท่านใดเป็นผู้นำที่ดี ผู้บริหารนั้นย่อมมีภาพ

ลักษณ์ที่ดีตามไปด้วย

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพื่อทำให้เกิดการไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งในการปฏิบัติงานควร มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จและเปิดโอกาสให้อิสระในการปฏิบัติงาน การดำเนินการตัดสินใจ และรับความคิดเห็นของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา นำมาพิจารณาในการกำหนดนโยบายต่างๆ เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ ย่อมมีความคุ้นเคยกับสภาพการทำงาน และปัญหาที่พบจริงในขณะปฏิบัติหน้าที่

3. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กันโดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันลักษณะที่คล้อยตามกัน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพส่วนตัวที่แสดงออกต่อผู้อื่น ซึ่งรวมถึงผู้ได้บังคับบัญชาของตน ซึ่งคุณลักษณะที่ผู้บริหารแสดงออกนั้นอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำข้อมูลที่ได้อาจจากการวิจัยนี้มาเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมให้เกิดประสิทธิภาพในสถานศึกษาต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กันยารัตน์ ตรึงสติดวงศ์. ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลปทุมธานี. สัมภาษณ์. 20 กรกฎาคม 2553.
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย, รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีการศึกษา 2549. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ม.ป.ป.

- ชัยเสกสรรค์ พรหมศรี.(2549)ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่ กรุงเทพฯ: ธรรมกมลการพิมพ์.
- ชาตนิ เหมือนโพธิ์ทอง.(2554) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรสวรรค์ โหมยิตจินดา.(2554) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชนิดา นิลมณี. (2554) ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 .วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมใจ ศรีเอี่ยม. (2549) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โสภณ นาคศิริ. ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครปฐม สำนักการศึกษาเทศบาลนครนครปฐม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม. สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2553.
- Cronbach, Lee J. (1974) **Essentials of Psychological Testing**. 3rd ed. New York : Harper & Row Publisher.
- Katz, Daniel and Khan, Robert L. (1978) **The Psychology of Organization**. 2nd ed. New York : John Wiley & son.
- Krejcie, Robert V., and Daryle W. Morgan. (1970) Determining sample size for research activities. **Journal for Educational and Psychological Measurement**.
- Lunenburg, Fred C. and Allan, Ornstein C. (2003) **Educational Administration:Concepts and Practices**. United States of America : Wadsworth Thomson Leaning,Inc.
- Swansburg, Russell C. (1996) **Management and Leadership for Nurse Managers**. Boston : John and Bartlett Publisher.

